

BESLUT  
2016-04-11

**Klagande**

NN

**Det överklagade beslutet**

Centrala studiestödsnämndens  
(CSN) beslut den 23 november 2015

**Saken**

Utbildning

### Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

-----

### Ärendet

NN ansökte om studiemedel för studier på utbildningen PhD in Transformative Studies vid California Institute of Integral Studies i USA under tiden den 27 augusti – 14 december 2015.

CSN avslog ansökan med hänvisning till att studiemedel för distansstudier utanför EU/EES eller Schweiz bara får beviljas om det finns synnerliga skäl. CSN bedömde att det inte finns synnerliga skäl i NN:s fall.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. PhD programmet vid CIIS är inte helt på distans. Varje termin börjar med en intensivvecka av kursverksamhet i San Francisco, USA. Alla elever och professorer är på plats i sex dagar, vilket också framgår av hennes "transcript" som hon bifogat. Kursverksamheten under dessa dagar är minst 40 timmar per termin. I vanliga Ph D- program träffas man bara några timmar då och då under terminen för seminarier. Ph D-program fungerar oftast inte på samma sätt som fil kand - eller masterprogram och det går därför inte alltid att bedöma dessa på exakt samma sätt som andra program. Hon anser inte att det valda programmet kan räknas som rena distansstudier, eftersom de är närvarande 40 timmar per termin för kursverksamhet på plats. Den valda utbildningen är ett unikt program som bara finns på några få platser i världen, det finns inget liknande i Sverige eller EU. Programmet är transdisciplinärt och perspektiverna och sättet som man bedriver forskning på är banbrytande och i framkanten av framtidens forskningsmetoder. Tillsammans med hennes bakgrund inom skolforskning som hon har från masterstudier vid Stockholms universitet i internationell pedagogik, hoppas hon att i framtiden kunna bidra till utvecklingen av högskoleverksamheten i Sverige. Hon har inget annat val än att välja detta program, trots att det är delvis på distans.

Det bör även finnas bra och godtagbara sätt för att kunna redovisa hennes poäng för CSN i någon form av samarbete mellan CSN och institutet där hon läser. Hon har läst mer än ett år på heltid vid programmet och är i behov av studiemedel för att ha möjlighet att fullfölja studierna.

CSN överlämnade ärendet och upplyste om att CSN inte har funnit skäl att ändra beslutet. CSN har därefter kommit in med ett yttrande i ärendet. CSN anförde i huvudsak följande. Då California Institute of Integral Studies enligt deras hemsida har definierat utbildningen som en distansutbildning och studierna sker i huvudsak online kan utbildningen inte bedömas på annat sätt än som distansstudier. Det faktum att varje termin har en inledande vecka med föreläsningar, seminarier m.m. på plats i USA innebär inte att CSN kan bortse från att utbildningen är en distansutbildning. CSN anser att överklagandet bör avslås.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande och hon har anfört bland annat följande. Hon förstår att CSN har gjort bedömningen att programmet anses vara ett distansprogram. Hennes överklagande går dock ut på att det finns bra anledningar att göra ett undantag i hennes fall. NN hänvisade i övrigt till sitt överklagande där hon i detalj förklarat dessa anledningar.

CSN inkom därefter på nämndens begäran med ett tilläggsyttrande och anförde bland annat följande. I propositionen Studiemedel i en globaliserad värld (prop. 2012/13:152) anger regeringen att det är rimligt med en restriktiv inriktning när det gäller studiemedel för distansstudier i länder utanför EES och Schweiz. I och med att studiemedel endast lämnas om det finns synnerliga skäl krävs det enligt CSN:s bedömning mycket speciella omständigheter, som exempelvis att den studerande på grund av sjukdom eller funktionshinder inte kan bedriva studier på annat sätt än via distans. Att den aktuella utbildningen saknar motsvarighet inom EES och Schweiz kan enligt CSN:s mening inte i sig vara ett sådant synnerligt skäl som gör att studiemedel kan ges för distansstudier utanför EES och Schweiz. CSN anser att överklagandet bör avslås.

Med anledning av CSN:s yttrande inkom NN med en skrivelse och anförde bland annat följande. I propositionen som CSN citerar finns det inga rekommendationer angående vad som kan ses som synnerliga skäl. Hon anser inte att det från regeringens sida finns något som talar emot att hennes omständighet, att det inte finns något program i Sverige eller Europa som motsvarar detta i USA, skulle kunna utgöra en synnerligt skäl till undantag. – NN hänvisade vidare till vad som angivits i den nämnda propositionen avseende ökad internationell rörlighet samt redogjorde även ytterligare för de aktuella studierna i USA och för hennes tidigare studier och bakgrund inom forskning.

CSN har fått ta del av NN:s synpunkter och har därefter kommit in med ett tilläggsyttrande där CSN bland annat anfört att CSN inte anser att det finns synnerliga skäl för att ge studiemedel för den aktuella distansutbildningen. NN har fått ta del av CSN:s yttrande och hon har kommit in med bl.a. följande synpunkter. Om CSN anser att funktionshinder är det enda synnerliga skälet till att bevilja studiemedel för distansstudier i USA tycker hon att det är dålig logik, eftersom det medför en konstig form av diskriminering av en studerande som är helt frisk. Det

sökta programmet är inte vilket program som helst. Det är ett program vars motsvarighet borde finnas i Sverige, eftersom det ligger i framkanten av viktiga framgångar inom högre utbildning och forskningsmetoder och som stöds av UNESCO som ett mål för framtiden av högre utbildning och forskning. Det är också helt i linje med regeringens mål i syfte att stödja utländska studier. Hon anser att CSN:s bedömning strider mot regeringens grundsyfte med stöd för utländska studier. Om denna utbildning erbjudits på plats i Kalifornien hade hon fått studiestöd.

### **Författningsbestämmelser**

Enligt 3 kap. 23 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) får studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det.

### **Nämndens bedömning**

Nämnden instämmer inledningsvis i CSN:s uppfattning, vilken NN numera också delar, att NN:s ansökan om studiemedel avser en distansutbildning i USA. För att bevilja studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz krävs, som redovisats ovan, att det finns synnerliga skäl. Bedömningen av vad som kan anses vara synnerliga skäl är, i alla sammanhang där sådana skäl prövas, mycket restriktiv. För att åberopade skäl ska kunna bedömas som synnerliga krävs således mycket speciella och synnerligen tungt vägande individuella omständigheter. I sammanhanget kan också nämnas att regeringen, i prop. 2012/13:152 sid. 17, uttalat att målen i fråga om utlandsstudier bättre kan nås genom studier på plats i ett annat land och att det är en av anledningarna till de begränsade möjligheterna att få studiemedel för distansstudier utanför EES och Schweiz.

Nämnden finner att den omständigheten att den aktuella utbildningen saknar motsvarighet inom EES och Schweiz, i sig, inte kan vara ett sådant synnerligt skäl som gör att studiemedel kan lämnas för distansstudier utanför EES och Schweiz. Enligt nämndens mening utgör de omständigheter som NN har åberopat i övrigt heller inte sådana synnerliga skäl som krävs för att hon ska kunna beviljas studiemedel. Överklagandet ska därför avslås.

Hans Göran Åhgren

Christina Sundström

Beslutet har fattats av: Charlotte Waas, ordförande, Anita Enocksson, vice ordförande, Hans Göran Åhgren, direktör, samt ledamöterna Johan Borre, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, Mikael Herjevik och Birgitta Åkerman.  
Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN